

Истина о догађају у Селевцу

21 септембра 1938 год.

Државном тужиоштву — Смедерево

Као што је познато, ја сам објавио брошуру „Наши дани“, у којој сам изнео свој кривични испит пред Окр. Судом за град Београд од 17-II-1938 год., у коме сам тражио да се поведе кривични поступак против Д-р Милана Стојадиновића, данашњег Претседника Краљ. Владе, зато што је у току 1933 и 1934 г. говорио, радио и припремао убиство Блаженоупокојеног Краља Александра.

На жалост не само да надлежне судске власти по томе нису ништа радиле, већ ни по тој брошури против мене се никакав поступак није водио, а и тешко се може водити, пошто би то повукло поступак против Д-р Стојадиновића.

Признајем да је та оптужба особито тешка, али је много теже што се у Краљевини Југославији, под владавином Њ. В. Краља Петра II, о животу чијег се оца свде радило, по помнутом питању, које сам покренуо, ништа не ради.

То питање није могло да изиђе пред суд ни кад су га стотинама петиција, са хиљадама потписа, упућених Краљ. Намесништву с места покушавали да крену.

Доказ: мој кривични испит пред Окр. судом за град Београд од 17-II-1938 г., — брошура „Наши дани“ (коју Државно тужиоштво иначе има)...

Сматрајући да се овде ради о једној изванредној тешкој ствари отежаној нерадом судских власти, био сам принуђен ствар изнети пред најшире народне масе.

При томе сам поступао заиста врло пажљиво.

Претходно, 17-II-1938 изнео сам ствар пред Суд...

Не добивши потом, од 17-II-1938 па до почетка јуна 1938 (пуна три и по месеца) ни гласа о каквом раду, решио сам се да ствар објавим преко штампе.

Па кад је прошло два месеца од објављивања путем штампе — и кад су сви моји покушаји да се по тој ствари утврди истина, пропдли, био сам принуђен ствар изнети пред широке народне кругове, на зборовима, живом речју.

Доказ: Д. В. Љотић, као сведок.

Власти мени не дозвољавају зборове и конференције противно закону од 2-III-1937 год., на основу незаконитог наређења Пов. бр. 8746 које је издао Министар Унутр. Дела, Д-р Корошец.

На име, Д-р Корошец је наредио у том распису да ми се скоро у читавој земљи, све док не добијем дефинитивно одобрење, зборови не одобравају.

Доказ: да суд прибави горњи распис.

А то по закону није, јер закон даје право свакоме на држање зборова и конференција и појединцима, а камо ли начелно одобреном политичком покрету.

С друге стране, као што је познато, власти дозвољавају „бившим“ растуреним политичким организацијама, које по закону не постоје, и које немају ни начелно одобрење, зборова и конференције.

Доказ: сведоци Артур Штурм, капетан у пензији, Љубљаница, Целовшка 28; Милорад Мојић, новинар, Петровград, Саве Текелије ул. 9; Михаило Олћан, поседник, Петровград, Соколски кеј ул. 4; Милорад Живадиновић, новинар, Београд, Косанчићев венац бр. 17,

„Збор“ је могао тражити дефинитивно одобрење, али то није учинио са разлога што је маја 1937 год. добио поруку од Д-р Милана Стојадиновића да он неће одобрити рад Збору, макар све формалности испунио, јер „он хоће то што Збор хоће“.

Доказ: брошура „Порука фашистичком шегрту“ коју Државно тужиштво има и исказ Д. Љотића, као сведока.

Од кад сам пред масе народне, пошто су судске власти и други фактори, у овој најтежој ствари потпуно обуставиле сваки рад, изнео ову ствар, власти су раније забране само продужили, ничим иначе не поштравајући свој став.

Једино су у Прељини, на дан 21/VIII, власти, дозволивши збор, тако удесили с комунистима да они несметано упадну, и пре почетка конференције нападну најбруталније учеснике и мене, тако да се само револверским метцима испаљеним свакако са стране некога од мојих присталица, има благодарити што су нападачи прекинули свој злочиначки напад, несметано припремљен, власти у напред познат, и исто тако несметано извршен.

Кад је сутрадан, у „Политици“, изашла моја исправка, која утврђује право стање и открива да су то учинили комунисти, власт је „Политику“, 23/VIII, издање за унутрашњост, забранила.

Доказ: Милија Диковић, адвокат из Ужица; Милорад Мојић, новинар из Петровграда Јован Тановић, уредник „Политике“, као и Д. В. Љотић, као сведоци.

Видевши да се ја на забране зборова, конференција и састанака не могу обзирати, јер је све то противно закону, — не смејући да ме иначе предаду Суду да тамо одговарам, — осећајући с друге сву страховитост ситуације, властодршци су решили да отворено загазе не само у безакоња, већ и у саме злочине.

Тако је дошло до крвопролића у Селевцу, где је платио главом, невино и нескривљено мој пријатељ, Радослав Торлаковић, из Селевца.

Сам догађај се одиграо овако:

18 септембра, полазећи за збор у Винчи (срес Опленачки), ја сам рано ујутру, написао и предао две пријаве, једну Нач. среза Орашког, Нач. среза Јасеничког, у првој сам пријавио да ћу доћи на састанак у Лозовик, пред кафаном до задруге, 21 септембра, око 17 сати по подне, ради виђења и разговора са пријатељима, а у другој да ћу истог дана, 21 септембра, око 9 сати бити у Селевцу, око 11¹/₂ у Глибовцу, а око 14¹/₂ сати у Голобоку — све исто онако као у пријави ср. орашком, с молбом да власти не чине никакве сметње овим састанцима, на које по закону имам право.

По тим пријавама нисам добио никакво решење о забрани ни до данас.

Доказ: као напред.

Стигавши око 9,45 у Селевац на уречено место затекао сам тамо неколико стотина окупљених људи, својих пријатеља с којима сам се отпочео поздрављати.

Одмах ми је пришао г. Коста Мајсторовић, свештеник из Азање, и рекао да му је изасланик ср. начелника, пр. Секретар Станковић, саопштио да ће збор силом растурити и при томе ће, ако затреба, „пуцати у месо“.

Доказ: Мајсторовић Коста, свештеник из Азање, као сведок.

Примио сам то с неверицом, не могући веровати да ће власт у тој мери бити безочна.

Одмах ми је пришао Станковић, па ми је то исто рекао пошто ми се претставио.

Одговорио сам му да сам ја састанак пријавио, да ћу по закону поступити, а он нека поступи по закону.

Затим сам се попео на једну узвишицу, док је Станковић стао поред мене, и чим сам а рекао: „Браћо!“, он ме је ухватио за рукав, прекинуо, и саопштио народу да се разиђе са збора који је забрањен.

Ја сам му рекао да ме може ухапсити, ако има право, али да док сам слободан, морам се својим законим правима служити.

Тада ми је рекао да ће ме одмах и ухапсити и наредио жандармима да ме ухапсе, а да народ силом растерају.

У том тренутку изашао сам пред жандарме, тако да је маса била иза мене. Два до три жандарма су ми уперили пушке у прса и позвали ме у „име закона“ да сам лишен слободе.

Свесан да по закону немам ради чега бити лишен слободе, одговорио сам им да ћу се повиновати само сили. Тада су ме двојица шчепали за руке и повукли и тада сам ја пошао, вођен тако с њима.

Али у тај мах се народ раздражио и покушавао да ме отме. Одмах сам се окренуо, ослободио од жандарма, наређивао и молио народ да буде миран, да ме остави да ме жандарми воде, па ће морати да ме пуне.

Народ ме је послушао и умирио се и ми смо пошли од места где сам ухапшен ка општини.

Доказ: Коста Мајсторовић, из Азање, Јован Петровић, Рајко Камарић, из Селевца, Живадин Богдановић, студ. из Смедерева, и Д. В. Љотић, као сведоци.

Тако смо кренули горе ка општини, па сам тако на неколико места, у неколико критичних тренутака, успевао народ да умирим, а у исто време и самог претставника власти и жандарме корио и опомињао да не изазивају, да не млатарају пушкама у правцу народа без потребе.

Такав је критичан тренутак био нарочито код започете грађевине црквеног дома, где је народ истрчао, запосео грађевину и окупивши цигле чекао да прођу жандарми у намери да жандарме нападну.

Видевши то, ја сам преузео сам потребне мере, наредивши народу и молећи га да не чини незаконона, а спровод упутио таквим путем, где ће најмање опасно бити.

Доказ: напред поменути сведоци.

Међутим, на супрот оваквом мом држању, од почетка, пом. секретар Станковић је радио тако као да му је циљ да дође до најгорег.

Тако је он, стигнувши пре мене са жандармима, ушао у доњу кафану и ту једно за другом испио преко двадесет чашица љуте ракије, стојећи.

Доказ: сведок Јован Петровић и деловођа, Љубомир из Селевца.

Затим је истом деловођи и још некима причао да је, кад је послат за задатком да растури збор, тражио писмено наређење да може употребити оружје ради пуцања у месо.

На послетку је својим нетактичним држањем, сталним претњама и вређањима само доливао уље на ватру.

Кад смо прошли мирно поред црквеног дома, он се почео дерати и називати Селевац и Азању, побуњеничким местима у која ће он послати батаљон војске.

Доказ: напред поменути сведоци.

Како смо се приближавали улазу у општинско двориште, предосећао сам да је то најкритичнија ситуација, па сам и даље, с једне стране умиривао свет, а с друге стране опомињао жандарме да буду пажљиви и не греше душе. Тако смо дошли пред сам улаз.

С леве стране од улаза налази се кафана, пред којом има као неки трем. Ту се било искупило доста света.

Кад смо улазили у двориште, осетим интуицијом опасност, — па се обратим Станковићу, и ако сам на путу с њим морао, због његовог увредљивог држања, прекинути сваки разговор, с молбом да ми дозволи да застанем и опет умирим свет, али ме је Станковић, сав избезумљен, најгрубље одбио и повикао жандармима неке речи, којих се сад тачно сетити не могу, али чији је смисао да иду до краја.

Како су жандарми непрестано, држећи пушке на готовс, млатарали у правцу сакупљеног народа, као бодући, уместо да стоје мирно и употребе оружје, по прописима службе, то је неко једном столицом у правцу наредника Башића бадио, а овај ту столицу на нож дочекао. Онда је из исте гомиле полетела каменица и ударила Башића по глави, и овај је тада опалио два метка, у вис — без опомене.

Ово се десило за пола минута, а ваљда и мање после моје молбе да интервенишем код народа.

На ове метке, напад је престао и гомила се разбегла.

Али тада су, без опомене и без потребе, отпочели пуцати и остали жандарми, већином из клечећег става, и то у правцима одакле никакав напад ни пре пуцња Башићевог није долазио, па је тако и дошло да је метак погодио покојног Радослава у дворишту кроз капију, преко пута улаза у двориште суднице. Са тог правца никакав напад није долазио.

Доказ: сви сведоци напред поменути, као и послужитељ општински, писар општински, деловођа општински.

Напомињем да је погодак Торлаковићев страховит, као што се види и из протокола увиђаја. Просто не знам како се обичним пешачким метком може таква рана произвести.

Доказ: протокол увиђаја и секције.

После тога сам сазнао још и ове ствари:

За све време спровода од кафане до улаза у двориште суднице, један каплар, муслиман, из Кусад. жандармеријске станице, идући позади мене држао је пушку уперену на мене, с прстом

десне руке на обарачи. Он мене с ока никако није скидао. И док су други жандарми своје пушке уперивали час на овога, час на онога, овај ме није пуштао са својом пушком из очију, и ако за то није било никакве потребе, јер не само да нисам бежао, већ на против, по мишљењу свију присутних, само мени има да се благодари што је само један човек погинуо, а није било десетину и више мртвих.

Поред тога, тај каплар је показивао знаке изузетне нервозе.

Да је све то пало стотинама сведока у очи, те су ми они по после мог ослобађања и доставили.

Доказ: напред поменути сведоци.

Из овога се види:

1) Да је Нач. среза Јасеничког злоупотребио власт забранивши ми састанак — без разлога — па ми чак о том ни решење није доставио;

2) Да је даље злоупотребио власт тиме што је послао секретара Станковића да силом, па чак и пуцањем у месо, збор растури.

3) Да је даље секретар Станковић злоупотребио власт што је пристао да изврши оно под 2).

4) Да је своју функцију вршио тако да би било и веће зло да мене и мог умирујућег утицаја на људе није било;

5) Да је своју функцију вршио, пошто је себе претходно довео, употребом великог броја чашица љуте ракије, у нарочито стање;

6) Да је један жандарм каплар *нејресџано*, све док од масе, улазом у општинско двориште, нисам био одељен, и без потребе држао ме с пушком на готовс на оку, без потребе, — из чега се закључује да је по наређењу или по сопственој иницијативи, узео на себе, да ме у пуцњави што би настала, убије, па је у томе ометен тиме што сам, и не знајући за то, Божијом помоћи, дејствовао умирујући на обе стране, све док ме нису од масе, увођењем у двориште, одвојили, — а тада већ и није могао, пошто никако не би у том случају могло да се претстави да сам погинуо случајно у гужви.

7) Да ми је секретар Станковић спречио да у најкритичнијем тренутку, као и дотле успешно, интервенишем, већ је довикивао нешто узрујано жандармима што су они морали схватити обавештени унапред о наређењу за употребу оружја, пуцањем у месо, као сигнал, — па су, пошто је наредник Башић, погођен циглом, опалио два метка у вис (што је било довољно) отпочели пуцати, без опомене и потребе, и тако непознати (или може бити нар. Жувела из Азање, или тај каплар из Кусатка) ми од њих (не могу се сетити) из клечећег става пуцао, знајући да се иза капије налазе људи, јер их је пре тога видео да отуда гледају, и тако смртоносно повредио Радослава (Овде Станковић и сви жандарми за непрописну и недозвољену употребу оружја, а непознати ми од њих још и за убиство хотимично.

Пријављујем ова кривична дела напред означених лица и молим да према њима даље по закону поступи за дела из § 395 к. з., као и за дело из § 167 к. з., а оног каплира из Кусадачке жанд. станице за припремање и покушај убиства нада мнош, и молим да се даље по закону поступи.

У поступку ћу учествовати као вживатан учесник, па ћу на претресу, одмах у почетку пријавити и своја приватно-правна потраживања, са којим се придружујем овом крив. поступком.

Таксу не плаћам.

24 септембра 1938 год.

Смедерево

Приватни учесник

Д. В. ЉОТИЋ

Претседник Југ. народ. покрета „Збор“

